

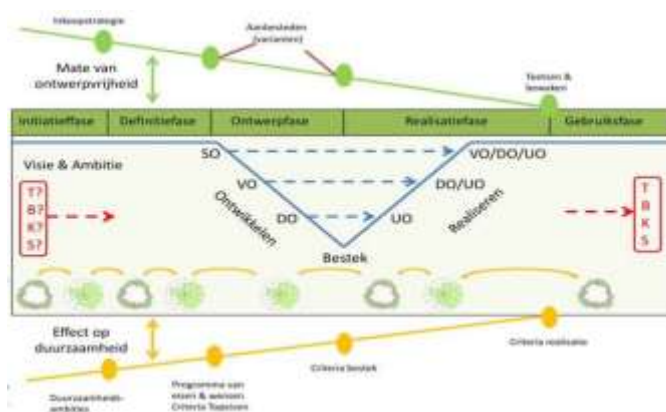
Taskforce voor gemeenten bij doorvertalen van (P)KCI naar concrete resultaten

Datum : 22-05-2023
Betreft : 2-pager noodzaak en vormgeving taskforce/transitie-hulpteam
Behandeld door : Peter van Riswijk & Jorg Hogerheijde
Status : Concept v2.0

1. Aanleiding

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) heeft de ambitie om in 2030 volledig klimaatneutraal en circulair te werken (KCI). Hiermee ambieert I&W om binnen 7 jaar netto geen broeikasgassen uit te stoten door opdrachtnemers en ketenpartners, met hoogwaardig hergebruik van alle materialen en halvering van het gebruik van primaire grondstoffen. Dit betekent dat de gehele sector mee moet en ook alle opdrachtgevers. De focus van de aanpak ligt op infra-werken met de meeste klimaatimpact namelijk wegverharding, kunstwerken, kustlijnzorg & vaargeulonderhoud, bouwplaats & bouwlogistiek, bovenbouw spoor en energievoorziening spoor. Gezamenlijk goed voor 0,7 megaton CO₂. Voor deze werksoorten (lees: transitiepaden) is per werksoort een concrete aanpak opgetuigd (roadmaps). De roadmaps terrein dienen als leidraad om de inkoopkracht van overheden te bundelen en het hanteren van dezelfde inhoudelijk criteria en eisen in de uitvragen naar de markt.

De (P)KCI formuleert eisen en criteria die in beleid, programma's en ruimtelijke projecten moeten worden gerealiseerd. Eisen en criteria, die op zich extra zijn of hoger dan nu wordt toegepast, en niettemin goed in de gangbare processen kunnen worden meegenomen via de toepassing van de Aanpak Duurzaam GWW. Deze procesaanpak draait om de zes stappen; Analyse vraag en ambities, Onderzoeken kansen, Vastleggen ambities en kansen, Vertaalslag naar specificaties en ontwerp, Afwegen en toetsen duurzaamheid & Verantwoording duurzaamheid, met gebruik van ondersteunende tools. Tools die er op gericht zijn om thema's als klimaat en circulariteit gericht en concreet mee te kunnen nemen in de projectopgaven (de 'K' van TBKS in bovenstaande schema). De Aanpak geeft de handvatten (het 'hoe') om invulling te geven aan de (P)KCI-doelstelling (het 'wat').

De vraag is nu hoe met name gemeenten kunnen worden ondersteund bij de introductie en implementatie van KCI in hun processen en programma's. En ook hoe dat snel kan, want 2030 volledig klimaatneutraal houdt in, dat in 2025 al de eerste projecten zo moeten werken om in 2030 overal zo te werken.

2. Noodzaak en behoefte gemeenten

Om de (P)KCI te laten slagen dienen de gemeenten dezelfde doelstellingen, criteria en technische eisen op te nemen in het inkoopbeleid. Dit geeft intern duidelijkheid, maar ook duidelijkheid naar de markt. Die kunnen dan ook de noodzakelijke plannen opstellen en investeringen doen in mensen, materialen en materieel. Momenteel zijn gemeenten zelf bezig of zoekende, om hun GWW-areaal/projecten structureel te verduurzamen, interne samenwerking er op in te richten en eigen eisen criteria in projecten en inkoopbeleid te formuleren.

De (P)KCI lijken aanvulling op de traditionele doelstellingen en lijken daarmee nieuw. Met hergebruik of waterberging werd al rekening gehouden in projecten. Eigenlijk zijn het specifieke of hogere eisen en criteria op het gebied van klimaat, die daarmee wel meer druk zetten op de projectorganisaties. En die urgent moeten worden meegenomen omdat de tijd dringt. Het is dan ook noodzakelijk dat de 342 gemeenten aan de slag gaan en daarvoor het nut moeten inzien voor het opnemen van de (P)KCI én het ook makkelijk mee kunnen nemen. Dit vergt inzet op de hulpvragen van de betrokkenen; wat zijn de KCI-doelstellingen? Wat is de meerwaarde voor gemeenten en medewerkers om hieraan mee te werken? Wat levert het concreet op? Hoe kan het handig worden geïmplementeerd in beleid, organisatie en projecten? Ervaring leert dat gemeenten bereidwillig zijn om te leren, maar dat hun takenpakket steeds groter en complexer wordt. Er is praktische ondersteuning nodig om (P)KCI bij gemeenten te laten landen in strategie, projectvoorbereiding en het inkoopbeleid.

3. Visie & Doel Taskforce KCI

Er ligt voor gemeenten een unieke kans en opgave om de komende jaren stappen in lijn met doelstellingen van het Rijk en de provincies stappen te zetten naar een klimaat neutrale en circulaire infrastructuur. Echter, de meeste gemeenten zijn zich nog niet bewust van de KCI-doelstellingen, de impact ervan in de GWW-projecten en tevens de aanpak en organisatie om dat zonder al te veel extra moeite te realiseren.

De Taskforce (P)KCI wil Rijk, provincies en gemeente ondersteunen in het laten landen van (P)KCI bij gemeenten. Met ondersteuning bij de introductie en/of implementatie in processen en projecten. Daartoe worden gemeenten individueel met maatwerk te ondersteunt. De Taskforce draagt daaraan ook bij door het delen van kennis en expertise met gemeenten, het ontwikkelen van nieuwe technologieën en innovaties met de markt, en het creëren van een gezamenlijke agenda met de publieke opdrachtgevers. Zodat uitdagingen op het gebied van klimaatneutraliteit en circulariteit gezamenlijk aangepakt worden en ook tot gegarandeerd succes leiden.

4. Aanpak KCI Taskforce

De Taskforce is de wegbereider en verbinder van de opgaven en doelstellingen binnen het Rijksprogramma KCI en het provinciaal programma PKCI. De Taskforce brengt focus aan in de activiteiten richting 2030 en *adviseert, faciliteert en ondersteunt* op concrete vraagstukken in beleid, opgaven en projecten. Het KCI Taskforce gaat in opdracht van het Rijk en de provincies langs bij de gemeenten om de (P)KCI uit te dragen en zonodig op maat te implementeren. De dienstverlening kan als een keuzemenu op verschillende niveaus en verschillende vraagprofielen (korte toelichting geven, helpen bij een eerste start, helpen bij overleg met de markt, helpen bij implementeren, etc) worden. Het gaat dan om vragen als:

- **Strategisch:** Wat houdt (P)KCI in voor het beleid van een gemeente? Hoe kan ik KCI-beleid formuleren?
- **Tactisch:** Hoe stem ik het af in programmeringen, strategische agenda's en beheeropgaves? Hoe organiseer ik het? Wat is een werkbare procesbeschrijving?
- **Operationeel:** Hoe vertaal ik het door in projecten? Hoe maak ik de impact duidelijk? Hoe manage ik het?

Voor de mogelijke ondersteuning op de drie niveaus heeft de Taskforce een dienstverleningen keuzemenu opgesteld. De meerwaarde van de Taskforce is dat de combinatie van dé viertal partijen is dat zij de afgelopen decennia aan de wieg hebben gestaan van de procesoptimalisatie van projecten, ontwikkeling van de Aanpak DGWW, organisatieanalyse, organisatietraining en versterken marktbetrokkenheid en daarmee ruime ervaring hebben in de GWW-sector en gemeentelijke bestuursorganen. En dus ervaring hebben om vanuit verschillende perspectieven praktisch te adviseren en te helpen. Concreet bestaat de Taskforce hiermee uit:

- Mensen die weten hoe DGWW werkt, wat de onderliggende principes zijn en weten welke tools hierbij nodig zijn;
- Mensen met ervaring in projecten waar KCI al speelt en tot resultaat is gekomen en die weten wie/wat/hoe aan de orde was om het tot succes te maken;
- Mensen die weten hoe politiek gestuurde organisaties en met name mensen binnen die organisaties denken/doen/handelen of niet-handelen;
- Mensen die ervaring hebben met maken van concrete handreikingen/tools en groepen kunnen begeleiden;
- Mensen die bevlogen zijn, buiten de kaders denken, netwerk hebben, weten wat er speelt en wat er gaat spelen en die kennis hebben van alles onder de motorkap van beleid/tools/projecten.

Een aanpak en werkverdeling kan de expertise van partijen en gezamenlijk meerwaarde nader beschrijven.

5. Impact Taskforce

De Taskforce KCI gaat als aanjager van het Rijk en Provincies aan de slag om de P(KCI) te introduceren binnen de gemeenten. Hiermee worden partijen samengebracht om gezamenlijk op te trekken tegen de uitdagingen op het gebied van klimaatneutraliteit en circulariteit in de Infrastructuur. Dit resulteert in een uniforme aanpak voor gemeenten. Als aanvulling hierop is er behoefte aan maatwerk voor specifieke gemeenten hiervoor levert het KCI-Taskforce specifieke dienstverlening. Daarmee draagt de Taskforce in grote mate bij aan de transitie naar een duurzame toekomst en het behalen van de doelstellingen van het klimaatakkoord, KCI en PKCI.

